Hvad danske Landmænd kunne udrette i CANADA.

MÖNSTER- KOLONIEN

NY DANMARK.

Forord.

Paa Opfordring af min Ven, Hr. Redaktör C. C. Meyer, har jeg af Hensyn til ham som ogsaa til den Sag han har for Haanden: EN HISTORISK SKILDRING AF DEN DANSKE KOLONI NY DANMARK I NY BRUNSWICK, med Glæde gaaet ind paa at yde en Skjærv til dette Foretagende i Form af en lille Fortale.

At skrive om Ny Danmark er i Sagens egen Natur at skrive om hvad jævne danske Folk kan udrette i Haandens Verden. Det er ikke om det pralende, storslaaede der skal vidnes, men om

"de stille Folkekræfter,
smertebaarne, vokste under Trang,
Varsel om en Dag, som fölger efter,
som ser blomstrende vor hele Vang."

Der er saa mange af saadanne "smertebundne Folkekræfter" som gaa ubemærkede hen. Bulder og Spektakel, Rigdom og Ödselhed har altid sine Skjalde ved Haanden; men det er

yderst sjældent at den fattige, den ringe, den jævne Mands Gjerning bliver anerkjendt i Skrift, Tale eller Sang. Og dog saa er det:

"Paa det jævne! Paa det jævne —
— ikke i det himmelblaa —
der har Livet sat Dig Stævne,
der skal Du din Pröve staa!
Alt hvad herligt Du kan nævne,
alt, hvad höjt din Sjæl kan naa,
skal hernede paa det jævne
fast sin Rod i Livet slaa."

Jeg önsker saa, at Hr. Meyer maa faa Lykke til at skildre det ædle Arbejde som her er baaret frem af "stille Folkekræfter," og jeg ønsker videre, at de som læse det maa komme til at paaskjönne endnu mere vort danske Folk, vor danske Aand, vort danske Modersmaal; og endelig, at hvad der skrives maa blive en Del af den velfortjente Mindekrans, som skal pryde vor Kolonis trofaste Mænd og Kvinder, der gjennem mange Gjenvordigheder, Möje og Savn, ved Udholdenhed har bragt Kolonien fremad.

VENLIGST

Chas. E. Maimann,
Præst ved St. Ansgar's Kirke,
New Denmark,
Victoria County, N. B.

Koloniens tidligere mangeaarige Præst, HR. N. M. HANSEN, skriver som fölger:

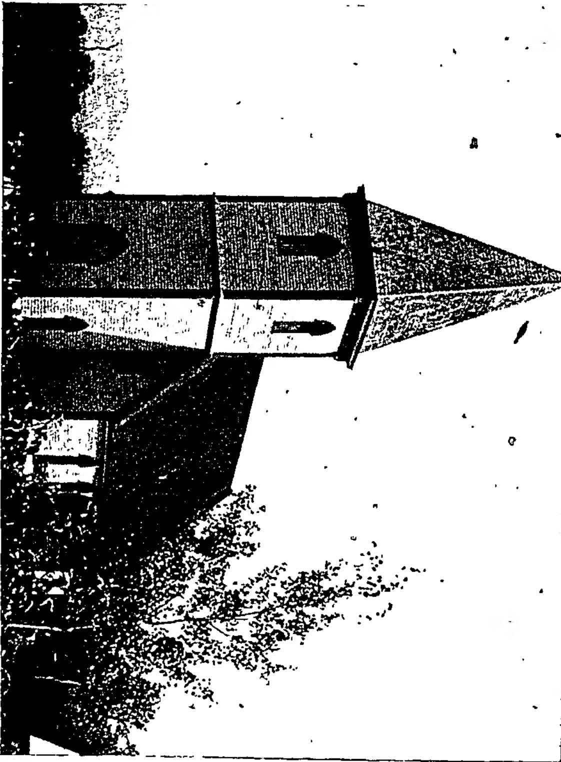
Kolonien Ny Danmark ligger i Provinsen New Brunswick. Den blev anlagt 1872 af det lokale Gouvernement

efter Frilandssystemet, som nu er ophævet. Der blev optaget en Mængde Lodder de förste 2 Aar, men de fleste fandt Besværlighederne for store og rejste bort igjen. Da jeg kom her som Præst i 1875, var der kun bosat 17 Familier, som kæmpede haardt for Livets förste Fornödenheder, nærmest fordi de vare komne her uden Midler. Imidlertid er Kolonien vokset baade i Antal og Velstand Aar for Aar. Her er nu bosat 83 Familier, hvoraf kun nogle faa kan siges at være fattige, medens mange, som kom med tomme Hænder for en Del Aar siden, maa siges at leve i Velstand. Alle Fremmede, som besöge Kolonien og se Bygningerne, Köretöjerne og de store Land-Klaringer, blive forbausede over Koloniens Fremgang, og fortælle da om langt ældre engelske og franske Settlementer i Landet, som staa langt tilbage for Ny Danmark.

Vi have nu alt, hvad der hörer til Civilisationen: Kirke, 4 Skoler, 4 Postkontorer, nær til Jernbane, Kjöbstad, Mölle, Læge, Apothek o. desl.

I Fjor fik vi oprettet et Ostemejeri, som vil være en stor Fordel for Kolonien.

Da jeg ankom hertil i 1875 som Koloniens Præst, indsaa jeg straks, at den lille, fattige Menighed ikke kunde underholde mig med min store Familie, og jeg saa mig derfor nödsaget til at tage Bestemmelse om at rejse herfra. Da blev der gjort Forslag om en Tilslutning til den biskoppelige Kirke, hvorved vi kunde faa et Tilskud fra en Missionskasse, som vilde gjöre det mu-

ST. ANSGARS KIRKE

ligt for Præsten at fortsætte sin Gjerning. Vi tog Forslaget under Overvejelse og fandt ud 1] at den engelske Kirke er en Sösterkirke til den lutherske; 2] at Forskellen ikke bestod i Læren, men blot i Gudstjenestens Form; 3] at Ungdommen, som jo alle rejse ud efter Konfirmationen og til Dels blive engelsk talende, her i Omegnen altid vilde finde den engelske Kirke, men ikke den lutherske, og saaledes lettere blive bevaret mod at fanges af Sekterne; 4] at Kirkestridigheder lettest kunde undgaas ved at underkaste sig den lokale Biskops Autoritet. Paa Grund heraf blev Forslaget vedtaget uden at en eneste oponerede derimod.

Udenforstaaende have dómt os haardt for dette Skridt, men hvis Kolonien alene skulde have lönnet sin Præst, havde den ingen faaet den Dag i Dag. Thi det er desværre kun en mindre Del, der anser Kirke og Præst for en Nödvendighed, og de, som gjör dette, er ikke i Stand til at taale store Opofrelser. Nu er Guds Ord forkyndt her i 18 Aar frit for alle og enhver, ligesom samtlige Börn ere underviste frit i Religion. 245 Börn ere blevne döbte, 240 unge Mennesker forberedte til Konfirmationen, Altergang hver Maaned for alle. 45 Par have modtaget den kirkelige Vielse, og 61 den kristelige Begravelse, foruden en Mængde Husbesög og Guds Ords Tröst til Syge og Döende, altsammen i det danske Sprog. Enhver har Lov til at dömme om dette Skridt, som han vil, men min Dom, grundet paa 18

Aars Erfaring, er, at det var en stor Velgjerning mod vor Koloni.

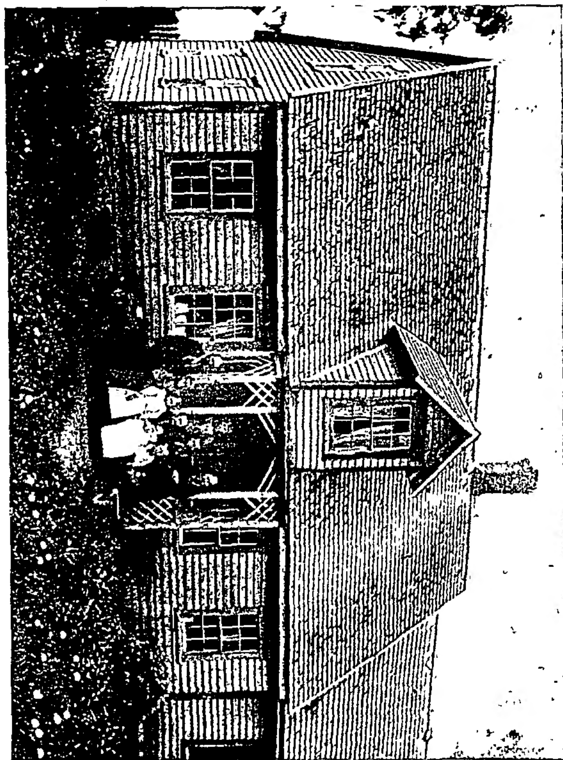
Udsigterne for den danske Koloni i Ny Brunsvig for Fremtiden ere gode. De fleste ere komne over Bakken eller ere ved at komme over den. De have faaet de nödvendige Bygninger, Heste og Avlsredskaber, og der kan vel derfor være Tanke om, at de kunne lægge op en lille Nödskilling. Hvad der har hjulpet os meget i det sidste Par Aar er en Saugmölle, som kjöber Lumber, og giver Farmerne Anledning til god Vinterfortjeneste, da de fleste har noget af den Slags at undvære.

En anset Farmer paa Stedet, Hr. Peter F. Jensen, skriver:

Jeg antager, at det vil være af Interesse for de Venner og Bekjendte, jeg forlod i det gamle Land, at höre lidt om, hvorledes det gaar os her i det nye.

Kolonien Ny Danmark blev anlagt i Aaret 1872 og er nu 8 engelske Mile lang og 3 Mile bred, den ligger nærved St. John Floden og 7 Mile fra Grand Falls, vor nærmeste Kjöbstad, og kun 2 Mile fra Jærnbanestation.

I alle Maader er det et smukt og frugtbart Sted, med gode Bygninger og nette Haver. Klimaet er overmaade sundt og behageligt; mange, som i Danmark vare svagelige, ere her blevne raske Folk. Jeg kan ikke undlade at gjöre opmærksom paa, at naar man i Danmark tror, at Vinteren i Canada er uudholdelig, saa lever man i en me-

ANTON C. JENSENS GAARD.

get stor Fejltagelse, thi Kulden hos os er ikke værre, end at man, selv de koldeste Dage, kan færdes ude hele Tiden uden mindste Ulempe. Alle de Sædarter, som dyrkes i Danmark, dyrke vi ogsaa her, og vi faa et rigtigt godt Udbytte, thi Jorden er af fortrinlig Beskaffenhed Hösten har endnu aldrig slaaet fejl her, som det saa ofte sker i de Forenede Stater. Regnen er hidtil faldet rigelig, og skadelige Insekter kjende vi kun af Navn.

Kolonien har ogsaa dansk Præst og en dejlig Kirke, 3 Söndagsskoler, 4 Hverdagsskoler, 5 Posthuse, 2 Doktorer og et Apothek findes i nærmeste By. Vi have ogsaa her en Ostefabrik, hvor vi sælge vor Mælk med god Fordel; ligeledes findes her en Melmölle og en meget stor Savmölle, som kjöber Træ og mange af vore Farmere, som have det behov, kunne her tjene sig en god Vinterlön.

En driftig og arbejdsom Mand med en lille Kapital af ca. 2—3000 Kr., lidt mere eller mindre, til at kjöbe sig en Farm for, kan her skabe sig en uafhængig Stilling. Familier, som ere komne hertil med tomme Hænder, sidde nu i Velstand og kjöre med prægtige Heste og lukkede Vogne. Ligeledes lever man her. som man var til Gilde hver Dag. Man maa ikke mene, at en stor Börneflok er en Hindring, tværtimod, den er en Stötte, thi Börn kunne her hjælpe Forældrene meget, idet Lönnen i de omliggende Byer for Karle saavelsom for Piger er meget höj; Piger faa, naar de ere komne lidt ind i Landets Sprog, fra 40 til 50 Kr.

om Maaneden, ja Kokkepiger endnu mere. Piger her ere betragtede som Damer og gjöre kun det letteste Arbejde. Det maa bemærkes, at her er næsten ingen Afgifter, da Landet faar sine Indtægter ud af Skovene.

Her er ikke mere frit Land at faa, saa man bör helst medbringe lidt Penge. Enhver, som vil arbejde, kan snart komme til Velstand her og vil rimeligvis befinde sig her som hjemme, thi Alt er dansk og virkeligt hjemligt, om det saa er Kirkeklokken, saa er den her; Ingen skal heller forskrækkes over det fremmede Sprog, thi vi have ingen Brug for det

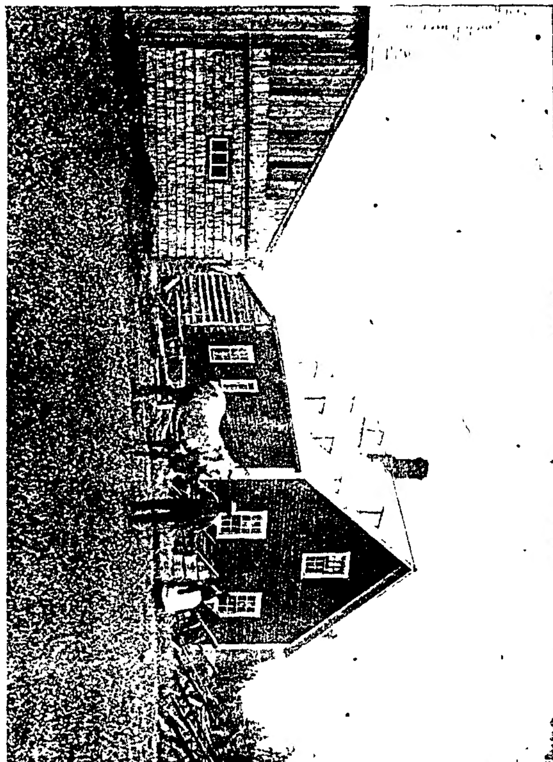
Jeg udvandrede hertil 1873 med min Fader Frederik Jensen fra Skjelby; vi have boet her siden og sidde nu i Velstand, uagtet vi intet ejede, da vi kom hertil

---

Redaktör C C Meyer fra Ottawa, der nylig har besögt Kolonien, skriver om Festen, der aarlig afholdes den 19de Juni som fölger:

Lyst og smilende mellem Bakkerne ligger Ny Danmark, den störste danske Koloni i Canada. For 24 Aar tilbage kom de förste Indvandrere dertil. og det er som et Minde herom, at hvert Aars nittende Juni fejres ved en Sammenkomst, hvori Store som Smaa deltage.

Allerede fra den tidlige Morgen stund saas det kære, gamle Danebrog veje fra Flagstængerne hist og her, og den friske Vind fik de smaa Korsban-

A. ZACHARIASSENS GAARD

nere til at flagre lystigt. Vejret var alt hvad man kunde önske sig og vedvarede saaledes hele Dagen. Den förste Höjtidelighed fandt Sted i St. Ansgars Kirke. Denne, der fremstiller sig rigtig hyggelig og gjenkalder hjemlige Minder, er opfört i Spidsbuestil, og naar den i en forhaabentlig nær Fremtid bliver helt færdig, vil vore Landsmænd kunne være stolte af deres Kirkebygning. St. Ansgars Kirke var fyldt til sidste Plads, og blandt Tilhörerne var der et betydeligt Antal af Danskernes engelske Venner. Efter at den skjönne Salme: "Dejlig er Jorden" var afsungen, besteg Pastor C. E. Maimann Prædikestolen, hvorfra han talte smukt og indtrængende om Dagens Minder baade paa det danske og engelske Sprog. Han mindede om det tunge Arbejde der havde været paalagt de förste Banebrydere i Ny Danmark, og de mange Savn og Besværligheder de havde maattet döje; men paa den anden Side var der nu bleven lyst i Hjemmene, og han formanede Tilhörerne om at sætte deres Lid til Ungdommen, som skulde fölge i Forældrenes Spor. Fædrene burde söge hen til at opdrage Börnene saaledes, at de engang i Tidens Löb uden at rödme kunde sige: "Jeg gaar i min Faders Fodspor!"

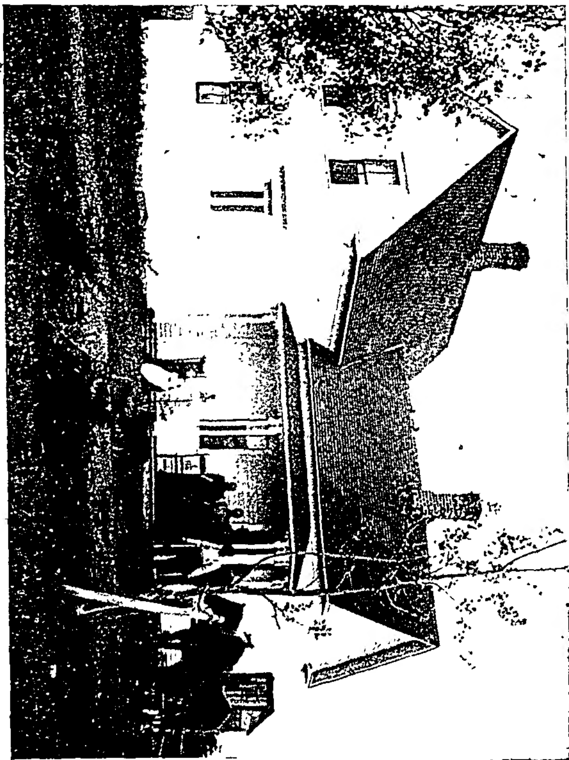
Höjtideligheden i St. Ansgars Kirke var gribende og vil længe blive bevaret i Forsamlingens Hjærter. Da den alvorlige Del af Festen paa en saa passende Maade var afsluttet, gaves der Plads for Lystigheden.

Det var en Fest, dansk i Bund og

Grund, hvor dansk Hjærtelighed var tilstede og om hvilken man kan sige, at ingen anden dansk eller svensk Koloni i Canada kan gjöre den efter. Vore Landsmænd i Ny Danmark har Grund til at være tilfredse med deres Lod; thi de har med Taalmodighed og Energi og ved en fast Tro paa Forsynet, skabt sig hyggelige Hjem med Udsigter til en tryg Fremtid for dem og deres Börn. Dette har meget at sige. Naar vi kaster vort Blik ud over de frodige Kornmarker og Enge, hvor för den mægtige Urskov knejsede, först da kan man tænke sig hvilket Kæmpearbejde her foreligger, forstaa det — ja, det er ikke saa let.

Enhver af undertegnede Beboere i Kolonien vil kunne give Oplysninger om Forholdene for danske Landmænd i Canada:

Edvard Abildgaard,	Ny Danmark.
Andreas Adams,	Salmonhurst.
Lars Andersen,	"
Peter Andersen,	"
Rasmus Andreassen,	"
Frederik Brinkman,	"
Johannes Brinkman,	"
Christian Christensen,	"
Lars Bertelsen,	Blue Bells.
Ludvig Nielsen,	" "
Hans Rasmussen,	" "
Peter Carlsen,	Ny Danmark.
Hans Carlsen,	" "
Jens Frederiksen,	" "
Jens Jeppesen,	" "
John Malm,	" "
M. L. Damkjær,	Foley Brook,
Jörgen Jensen Göng,	" "
Jörgen Poulsen,	" "

C. G. Hansen,	Salmonhurst.
Jörgen Hansen,	"
Henrik Henriksen,	"
J. P. Jakobsen,	"
Anders Jensen,	"
Niels Johansen,	"
Sören Klokkedal,	"
Jörgen Larsen.	"
Johannes Lund,	"
Jens Madsen,	"
A. Nielsen,	"
Ole Nielsen,	"

Naar det af det foregaaende fremgaar, hvad vore Landsmænd har kunnet præstere hvor hele Terrænet fra först af var bevokset med Urskov, hvor meget mere fordelagtigt vil det da ikke være at benytte sig af den canadiske Regjerings Tilbud og optage

160 Acres

frit Land

færdig for Ploven i

Provinserne

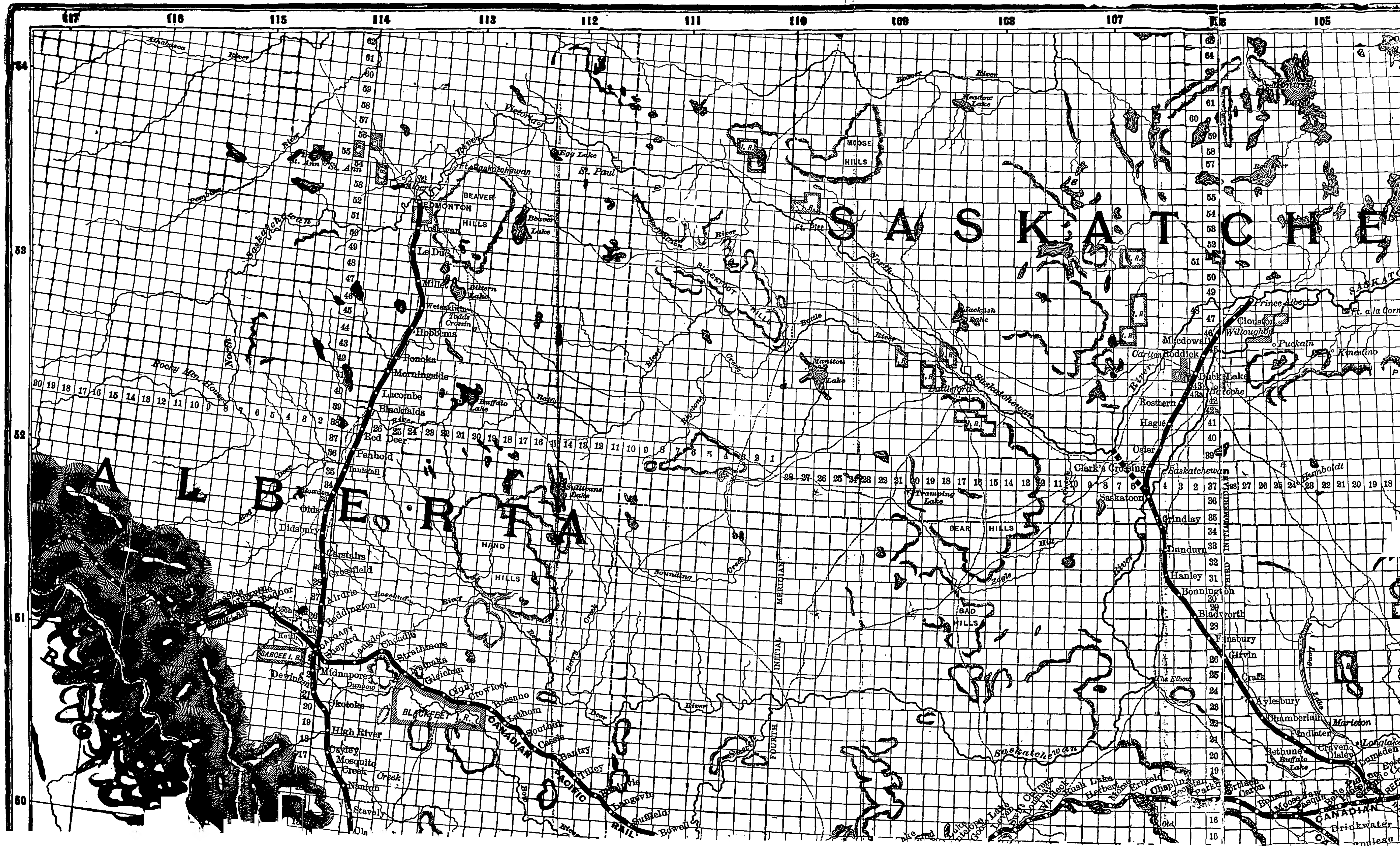
MANITOBA,

ASSINIBOIA

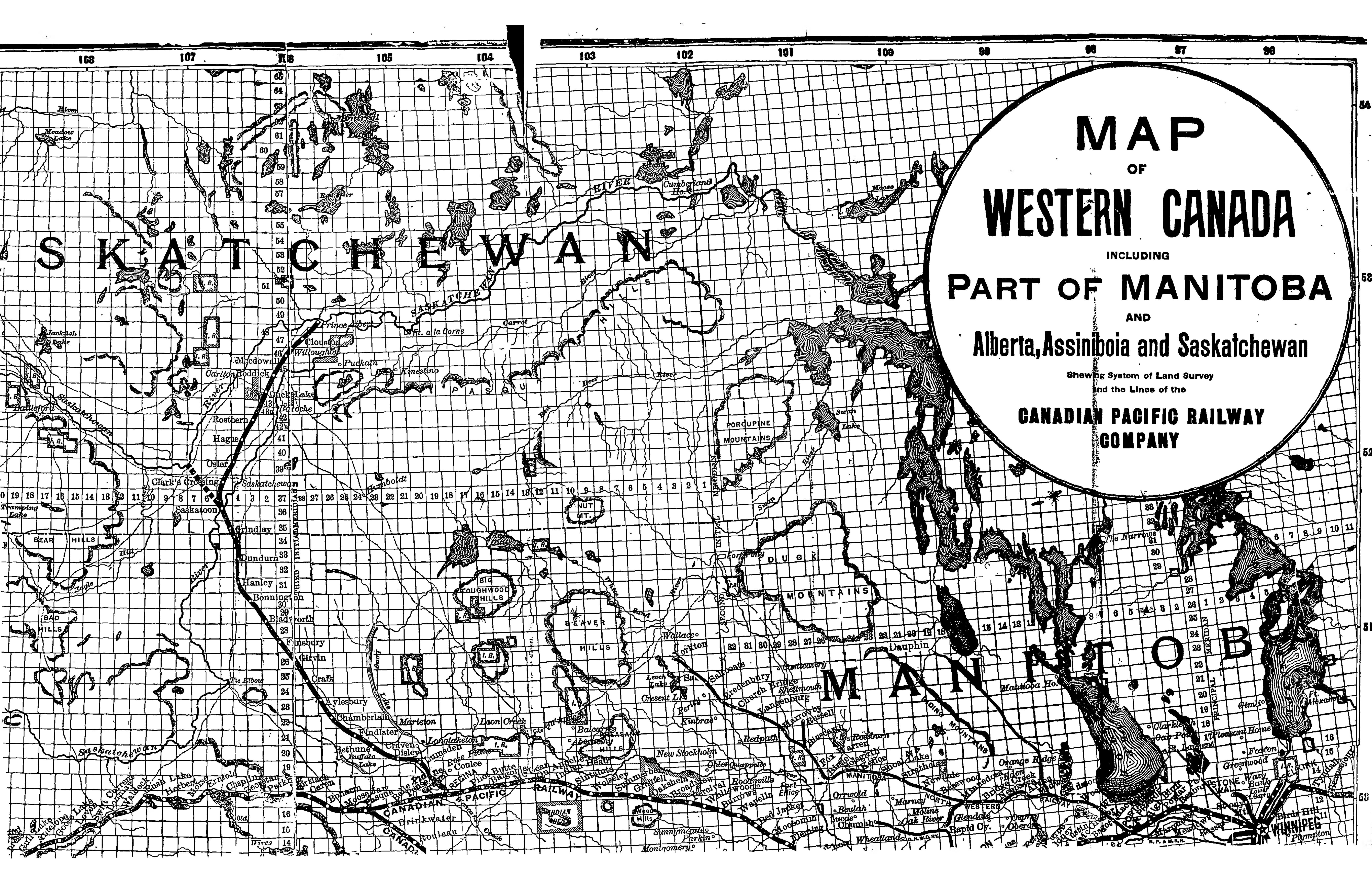
eller

ALBERTA.

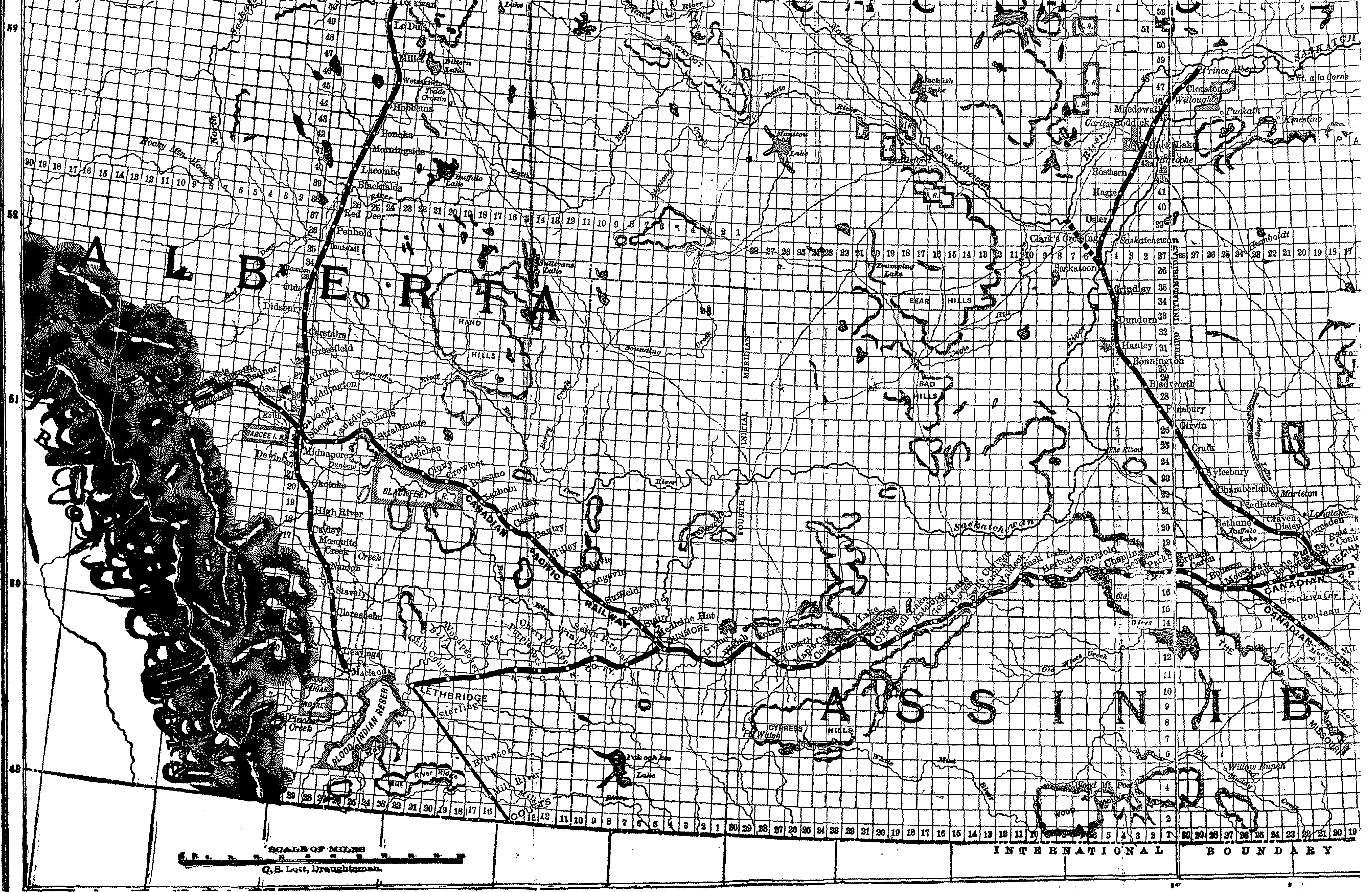
☞ Se Landkortet.

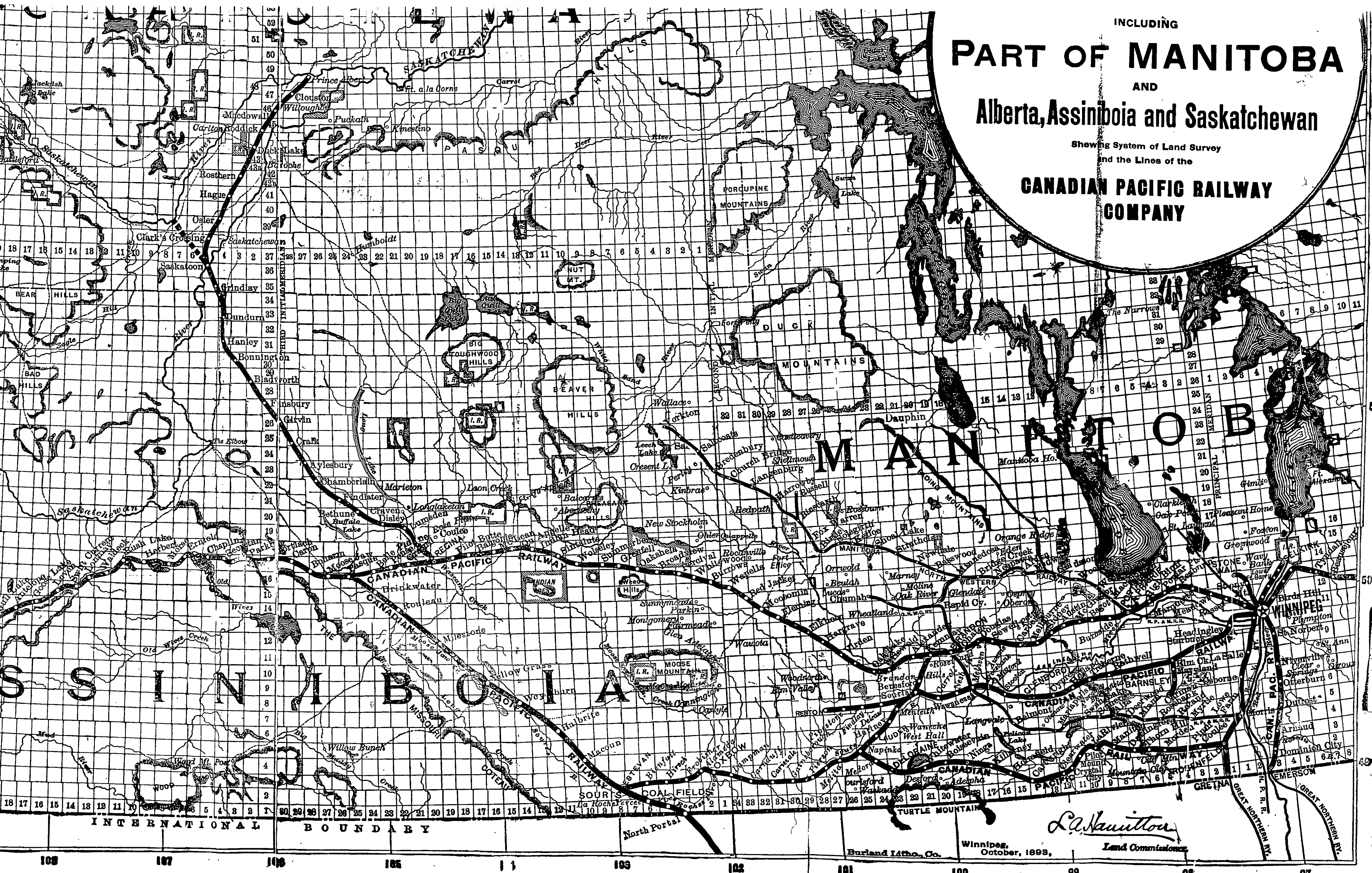
117
116
115
114
113
112
111
110
109
108
107
105
54
53
52
51
50
ALBERTA
SASKATCHE
Athabasca River
Pembina
Saskatchewan
North Saskatchewan
Rocky Mtn. House
St. Ann
St. Albert
Edmonton
Beaver Hills
Ft. Saskatchewan
Victoria
Egg Lake
St. Paul
Beaver Lake
Toskwan
Le Duc
Millet
Bittern Lake
Wetaskiwin
Todds Crossing
Hobbema
Ponoka
Morningside
Lacombe
Blackfalds
Buffalo Lake
Red Deer
Penhold
Innisfail
Bowden
Olds
Didsbury
Carstairs
Crossfield
Airdrie
Beddington
Calgary
Keith
Sarcee I. R.
Shepard
Langdon
Cheadle
Strathmore
Namaka
Gleichen
Midnapore
Dewinton
Okotoks
High River
Cayley
Mosquito Creek
Nanton
Stavely
Dunbow
Blackfeet I. R.
Cluny
Crowfoot
Bassano
Lathom
Southesk
Cassils
Bantry
Tilley
Kinbrae
Langevin
Suffield
Bowell
Canadian Pacific Rail
Radnor
Cochrane
Hand Hills
Sullivans Lake
Rosebud River
Sounding Creek
Red Deer River
Berry Creek
Moose Hills
Beaver River
Meadow Lake
Fourth Initial Meridian
Ft. Pitt
Vermilion River
Blackfoot Hills
Battle River
Manitou Lake
Eyehill
Ribstone
Jackfish Lake
Battleford
Saskatchewan
Tramping Lake
Bear Hills
Eagle Hills
Bad Hills
Saskatchewan
Rush Lake
Herbert
Morse
Ernfold
Chaplin
Old Wives
Third Initial Meridian
Prince Albert
Clouston
Willoughby
Puckahn
Kinistino
Ft. a la Corne
Meadows
Carlton
Roddick
Duck Lake
Batoche
Rosthern
Hague
Osler
Clark's Crossing
Saskatoon
Saskatchewan
Humboldt
Grindlay
Dundurn
Hanley
Bonnington
Bladworth
Finsbury
Girvin
Craik
The Elbow
Aylesbury
Chamberlain
Findlater
Bethune
Buffalo Lake
Craven
Disley
Lumsden
Marieton
Longlake
Long Lake
Brinkwater
Canadian
Caron
Mortlach
Parkbeg
Moose Jaw
Pasqua
Belle Plaine

MAP
OF
WESTERN CANADA
INCLUDING
PART OF MANITOBA
AND
Alberta, Assiniboia and Saskatchewan
Shewing System of Land Survey
and the Lines of the
CANADIAN PACIFIC RAILWAY
COMPANY
SASKATCHEWAN
MANITOBA
Meadow Lake
Jackfish Lake
Battleford
Tramping Lake
BEAR HILLS
BAD HILLS
The Elbow
Saskatchewan
Prince Albert
Ft. a la Corne
Clouston
Willoughby
Puckahn
Kinistino
Macdowall
Carlton
Roddick
Duck Lake
Batoche
Rosthern
Hague
Osler
Clark's Crossing
Saskatoon
Grindlay
Dundurn
Hanley
Bonnington
Bladworth
Finsbury
Girvin
Craik
Aylesbury
Chamberlain
Findlater
Bethune
Buffalo Lake
Craven
Disley
Lumsden
Longlaketon
Humboldt
NUT MT.
BIG TOUCHWOOD HILLS
BEAVER HILLS
Loon Creek
Cumberland Ho.
PORCUPINE MOUNTAINS
DUCK MOUNTAINS
Swan Lake
Wallace
Yorkton
Dauphin
Manitoba Ho.
The Narrows
Balcarres
Abernethy
New Stockholm
Redpath
Kinbrae
Langenburg
Church Bridge
Saltcoats
Bredenbury
Russell
Binscarth
Birtle
Shoal Lake
Strathclair
Minnedosa
Neepawa
Orange Ridge
Clarkleigh
Oak Point
St. Laurent
Pleasant Home
Foxton
Greenwood
Gimli
Ft. Alexander
SELKIRK
STONEWALL
Stony Mt.
Birds Hill
WINNIPEG
Plympton
Rapid Cy.
Oak River
Glendale
Moline
Marney
Orrwold
Beulah
Chumah
Wheatland
Moosomin
Fleming
Red Jacket
Fort Ellice
Wapella
Burrows
Broadview
Grenfell
Summerberry
Wolseley
Sintaluta
Indian Head
Qu'Appelle
Balgonie
Pilot Butte
REGINA
Pense
Belle Plaine
Moose Jaw
Bonham
Caron
Mortlach
Parkbeg
Chaplin
Ernfold
Morse
Herbert
Rush Lake
Waldeck
Swift Current
Gull Lake
Antelope Lake
Goose Lake
Drinkwater
Rouleau
Sunnymeade
Parkin
Montgomery
Wood Hills
CANADIAN PACIFIC RAILWAY
THIRD INITIAL MERIDIAN
SECOND INITIAL MERIDIAN
PRINCIPAL MERIDIAN

308

A L B E R T A
A S S I N I B
CANADIAN PACIFIC RAILWAY
N. W. C. & N. CO. RY.
INTERNATIONAL BOUNDARY
SCALE OF MILES
G. S. Lott, Draughtsman.
Le Duc
Millet
Wetaskiwin
Hobbema
Ponoka
Morningside
Lacombe
Blackfalds
Red Deer
Penhold
Innisfail
Bowden
Olds
Didsbury
Carstairs
Crossfield
Airdrie
Beddington
Calgary
Shepard
Langdon
Cheadle
Strathmore
Namaka
Gleichen
Cluny
Crowfoot
Bassano
Kathom
Southesk
Cassils
Bantry
Tilley
Langevin
Suffield
Bowell
Stair
Medicine Hat
Dunmore
Irvine
Walsh
Maple Creek
Gull Lake
Swift Current
Herbert
Chaplin
Mortlach
Caron
Moose Jaw
Pasqua
Belle Plaine
Regina
Midnapore
De Winton
Okotoks
High River
Cayley
Mosquito Creek
Nanton
Stavely
Claresholm
Leavings
Macleod
Pincher Creek
LETHBRIDGE
Sterling
Brunton
Milk River
Coutts
BLACKFEET I. R.
SARCEE I. R.
PIEGAN INDIANS
BLOOD INDIAN RESERVE
HAND HILLS
BEAR HILLS
BAD HILLS
CYPRESS HILLS
WOOD
Ft. Walsh
Pakowki Lake
Milk River Ridge
Willow Bunch
Wood Mt. Post
Prince Albert
Clouston
Willoughby
Macdowall
Duck Lake
Rosthern
Hague
Osler
Clark's Crossing
Saskatoon
Grindley
Dundurn
Hanley
Bonnington
Bladworth
Finsbury
Girvin
Craik
Aylesbury
Chamberlain
Findlater
Bethune
Craven
Disley
Lumsden
Longlaake
Marlston
Humboldt
Carlton
Battleford
Manitou Lake
Buffalo Lake
Sullivans Lake
Tramping Lake
Saskatchewan
Battle River
Red Deer River
Bow River
Belly River
Old Wives Creek
Rocky Mtn. House
FOURTH INITIAL MERIDIAN
THIRD INITIAL MERIDIAN
Brinkwater
Rouleau

INCLUDING
PART OF MANITOBA
AND
Alberta, Assiniboia and Saskatchewan
Shewing System of Land Survey
and the Lines of the
CANADIAN PACIFIC RAILWAY
COMPANY
MANITOBA
ASSINIBOIA
CANADIAN PACIFIC RAILWAY
WINNIPEG
BRANDON
REGINA
Saskatoon
Prince Albert
Moose Jaw
PORCUPINE MOUNTAINS
DUCK MOUNTAINS
RIDING MOUNTAINS
BEAVER HILLS
BIG TOUGHWOOD HILLS
MOOSE MOUNTAIN
TURTLE MOUNTAIN
BEAR HILLS
BAD HILLS
NUT MT.
SASKATCHEWAN
THIRD INITIAL MERIDIAN
SECOND INITIAL MERIDIAN
PRINCIPAL MERIDIAN
INTERNATIONAL BOUNDARY
North Portal
Gretna
Emerson
GREAT NORTHERN RY.
Burland Litho. Co.
Winnipeg, October, 1893.
L. A. Hamilton
Land Commissioner
108
107
106
105
104
103
102
101
100
99
98
97